

Startbeslissing signaalgebied

KMO-ZONE KIKBEEK (SG_R3_MAA_04)

MAASMECHELEN

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 31/03/2017

LEESWIJZER

Op 31/03/2017 nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied in kwestie de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied.

Hoofdstuk 2 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 3 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,..)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 4 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “*Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden*” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van 31/03/2017 zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Maasmechelen

Provincie(s): Limburg

Ligging: Kmo-zone langsheen de Kikbeek. Gelegen ten westen van het kanaal en ten noorden van de autosnelweg E314.

Bekken: MAASBEKKEN

Betrokken waterlopen: Kikbeek (1ste cat); Zuid-Willemsvaart

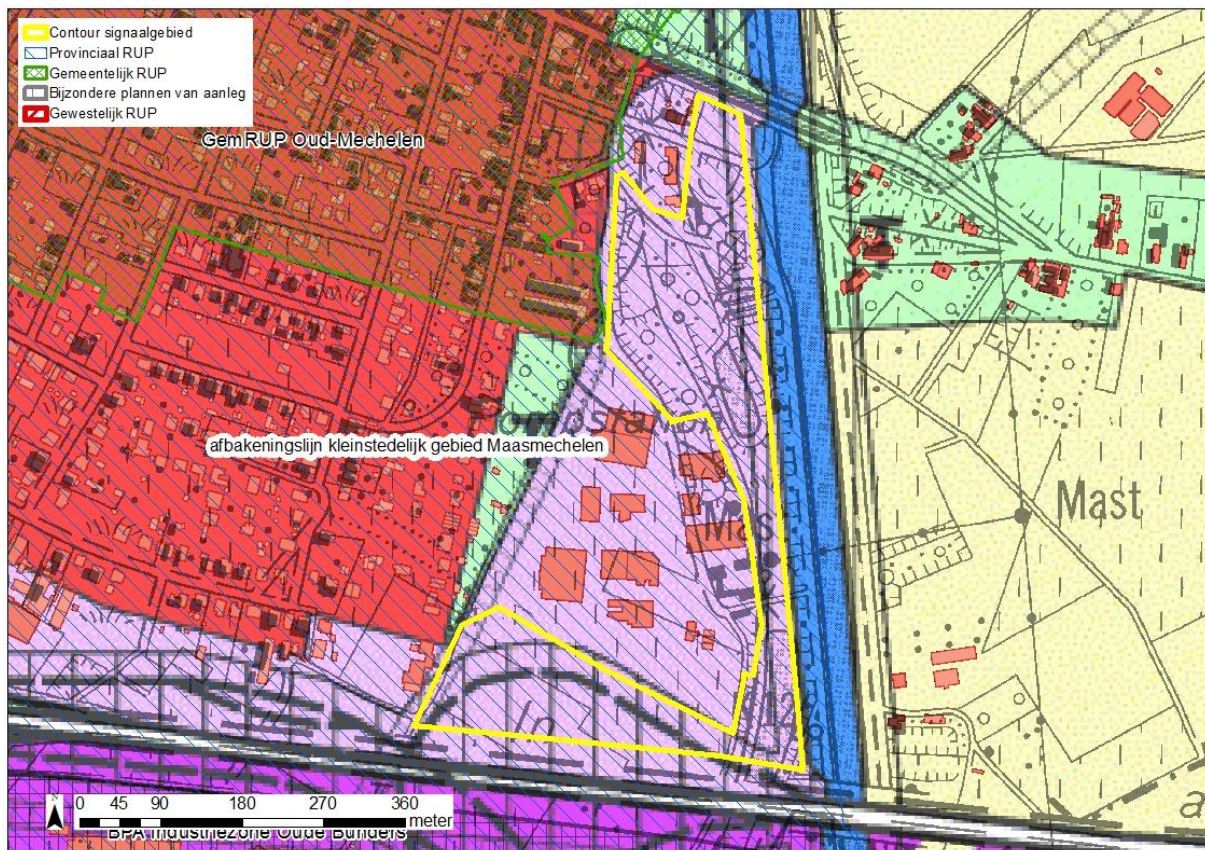
Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van straatnamen, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-08-14).

Huidige planologische bestemming:

Het gebied ligt volledig in kmo-zone.

Globale beschrijving:

Grotendeels bos en ruigte langsheen de Kikbeek. In het westen komen vooral velden en braakliggend terrein voor. Het zuidelijke deel langs de autostrade bestaat uit weiland.

Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-08-14).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 04/11/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering MAASBEKKEN geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Te onderzoeken of bestaande functionele invulling kwetsbaar is: Onbebouwd deel kmo-zone (ten N van industriegebied Oude Bunders). 150m brede strook rond Kikbeek, momenteel bebost en gelegen in ROG. Gelegen binnen afbakingslijn KSG Maasmechelen (2012), waarin geen uitspraken over dit gebied werden gedaan.

Het project van de provincie Limburg omtrent de herinrichting van de Kikbeek ter hoogte van het signaalgebied zal de waterhuishouding zeker ten goede komen. Bij de uitwerking van de startbeslissing zal er uiteraard afstemming zijn met dit project. In de analyse signaalgebied zal het ruimere gebied bekeken worden, daar waar het project van de provincie zich vooral vlakbij de waterloop situeert. Het project van de provincie en de analyse als signaalgebied zullen elkaar dan ook aanvullen: het herinrichtingsproject zal een ecologische meerwaarde creëren waarop het signaalgebied kan inspelen op het al dan niet behouden van de bestemming als kmo-zone.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. De volledige KMO zone die nog niet ontwikkeld is of waar geen plannen zijn om te ontwikkelen worden meegenomen als signaalgebied.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) zijn overstromingsgevaarkaarten in opmaak die voor definitieve goedkeuring zullen voorgelegd worden op de CIW van oktober 2013. Onderstaande kaarten betreffen de voorlopige kaarten, goedgekeurd op de CIW-vergadering van december 2012 en geven een inschatting van de overstromingskans onder huidige klimaatomstandigheden. Ze vormen een aanvulling of verfijning op de informatie die bij de opmaak van de fiches door de bekkenbesturen beschikbaar was.

De overstromingskansen klein, middelgroot en groot komen voor de Vlaamse waterlopen in alle bekkens bij benadering overeen met overstromingen met een terugkeerperiode van 10, 100 en 1000 jaar. Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkaarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

Voor het gebied zijn er geen modelleringen voorhanden.

3.1.2 KLIMAATTOETS

De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

De Kikbeek wordt niet meegenomen in de ORBP analyse. Er is dus geen informatie over de overstromingskans of de overstromingsdiepte bij een middelgrote overstromingskans.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

3.2 Bespreking watersysteem

Het signaalgebied is gelegen binnen recent overstromd gebied en in effectief + mogelijk overstromingsgevoelig. Er is geen overstromingskans bekend.

Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014.

4 Gebiedsvisie

4.1 Beleidsdocumenten Integraal Waterbeleid

De waterloopbeheerder (provincie Limburg) voorziet een herinrichting van de Kikbeek in het signaalgebied. De Kikbeek wordt als een natte verbinding tussen de Maasvallei en het Nationaal Park Hoge Kempen bewaard en de zwakke structuurkwaliteit wordt versterkt door een natuur-technische inrichting van de oevers.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

De gemeente wenst het gebied niet verder als kmo zone te ontwikkelen. Gelet op de ecologische meerwaarde die zal worden gecreëerd door het project van de provincie Limburg is het ruimtelijk gezien logisch de bestemming KMO-zone om te zetten naar een zachte bestemming zoals bijvoorbeeld parkzone.

In het provinciaal ruimtelijk structuurplan is het gebied geselecteerd als te bekomen natuurverbinding: (nr. 52) Kikbeek tussen Nationaal Park Hoge Kempen en Maas (=bindend deel). Mogelijke acties (richtinggevend deel): de provincie kan in ruimtelijke uitvoeringsplannen bouwvrije overstromings- of buffergebieden afbakenen voor de beken van tweede categorie die aantakken op de Gemeenschappelijke Maas (Ziepbeek in Kotem en Boorsem, Langbroeksbeek in Eisden, Kikbeek in Maasmechelen, Rachelsbeek of Genootsbeek in Stokkem, Kogbeek in Elen en Zanderbeek in Heppeneert).

4.3 Lopende initiatieven:

Er is in het verleden een aanvang gemaakt voor herbesteding met het BPA Kikbeek, maar dit is nooit afgerond.

De gemeente is niet van plan dit gebied als KMO-zone te ontwikkelen.

De provincie plant op relatief korte termijn een project in het gebied omtrent de herinrichting van de Kikbeek.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

Het eerste overleg met de gemeente omtrent de selectie van signaalgebieden ging door op 22/08/2014. Hier waren het afdelingshoofd dienst Patrimonium en mobiliteit, schepen ruimtelijke ordening, afdelingshoofd Ruimte, schepen openbare werken van de gemeente aanwezig. De gemeente ging er mee akkoord om 2 signaalgebieden te selecteren in Maasmechelen.

Op 1/04/2015 ging het overleg over de definitieve afbakening. Naast de afbakening van het signaalgebied werd ook beslist om voor het gebied een RUP op te maken en het een zachte functie te geven. De gemeente, Ruimte Vlaanderen en de provincie waren hier aanwezig.

Op 13/10/2015 ging het laatste overleg door met de gemeenten en Ruimte Vlaanderen en werd de startbeslissingsfiche uitgebreid overlopen en de afbakening van het signaalgebied verder verfijnd. De gemeente betreurt dat provincie Limburg niet het initiatief wil nemen om het RUP op te maken aangezien er een waterloop van 2e categorie doorheen het signaalgebied loopt, de provincie hier een herinrichtingsproject heeft gepland en in het provinciaal ruimtelijk structuurplan het gebied is geselecteerd als te bekomen natuurverbinding.

Op 13/11/2015 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing. De gemeente wenst de ruimtelijke processen te trekken op voorwaarde dat de kosten voor de RUP's deels worden betaald door de provincie en/of Vlaamse overheid en op voorwaarde dat mogelijke planschade niet ten laste van de gemeente zijn.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied.

Gelet op de waterproblematiek is de bestemming als KMO-zone achterhaald. Er is nood aan een nieuwe functionele invulling voor het gebied (= zachte bestemming). Welke functionele invulling, zal moeten worden besproken met provincie Limburg aangezien zij hier aan de Kikbeek werken zullen uitvoeren.

B: maatregelen met behoud van bestemming

- n.v.t.

A: watertoets

- n.v.t.

Instrument:

Er zal een RUP worden opgemaakt. Het RUP kan deel uitmaken van de visievorming rond de corridors tussen het nationaal park en de Maasvallei in functie van het beeld van de lobbenstad Maasmechelen.

Initiatiefnemer:

De gemeente zal het RUP opmaken.

Vanuit ruimtelijk standpunt en de beginselen der subsidiariteit is de gemeente akkoord met de gemeentelijke bevoegdheid voor de opmaak van de RUP's. De budgetten voor de opmaak van deze RUP's werden nog niet opgenomen in de huidige begroting en vormen een zware belasting op de volgende. Bijkomende subsidies die de opmaak van deze RUP's (ikv de signaalgebieden) kunnen versnellen zijn gewenst.

Gezien een provinciale bevoegdheid wordt overgenomen door de gemeente (signaalgebied is gelegen aan een waterloop van 2e categorie, in het PRS geselecteerd als natuurverbinding), vindt Maasmechelen dat financiering vanuit de provincie gewenst is.

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Het signaalgebied is gelegen binnen recent overstroomd gebied en in effectief en mogelijk overstromingsgevoelig gebied. De waterloopbeheerder (provincie Limburg) voorziet een herinrichting van de Kikbeek in het signaalgebied. De Kikbeek wordt als een natte verbinding tussen de Maasvallei en het Nationaal Park Hoge Kempen bewaard en de zwakke structuurkwaliteit wordt versterkt door een natuur-technische inrichting van de oevers. De bestemming als KMO-zone is achterhaald. Een nieuwe functionele invulling zal gerealiseerd worden.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. 31/03/2017

De Vlaamse Regering hecht haar goedkeuring aan het bovenstaand ontwikkelingsperspectief en gelast de bevoegde instanties om het ontwikkelingsperspectief te respecteren en de voorwaarden uit de ontwerp-startbeslissing door te vertalen bij de toepassing van de watertoets.